

**“अध्यापिका विद्यालयातील छात्राध्यापिकांवर कृतिसंशोधन विषयासाठी
संगणक सहायक अनुदेशन कार्यक्रमाच्या परिणामकतेचा अभ्यास”**

मांडे प्रमोद प्रकाश

अध्यापिका विद्यालय, बार्शी

सारांश

सध्याचे युग हे माहिती तंत्रविज्ञानाचे युग आहे. समूह संपर्क माध्यम म्हणून मोबाईल, इंटरनेट, संगणक यांचा वापर आज अनिवार्य झाला आहे. बदलत्या परिस्थितीप्रमाणे अध्यापनात माहिती तंत्रज्ञान साधनाचा वापर आवश्यक आहे. प्रस्तुत संशोधनात अध्यापिका विद्यालय बार्शी येथील 40 छात्राध्यापिकांची सहेतूक पध्दतीने निवड केली. संशोधनासाठी एकलगत अभिकल्प वापरण्यात आला. प्रथम पूर्वचाचणी घेण्यात आली. कृतिसंशोधन विषयातील निवडक घटकावर संगणक सहायक अनुदेशन कार्यक्रम तयार करून अध्यापन करण्यात आले. नंतर उत्तरचाचणी घेण्यात आली. प्राप्त माहितीचे विश्लेषण, अर्थनिर्वचन करण्यासाठी मध्यमान, प्रमाणविचलन व ज . परिक्षिका या संख्याशास्त्रीय साधनाचा वापर केला. प्राप्त निष्कर्ष व शिफारशी संशोधन अहवालात सविस्तर दिल्या आहेत.

प्रास्ताविक :

सध्याचे युग माहिती तंत्रज्ञानाचे युग आहे. सर्वच क्षेत्रात बदल होत आहेत. ज्ञानाच्या प्रस्फोटामुळे तर माहितीत वाढ होत आहे. विविध माध्यमाद्वारे ही माहिती लगेच सर्वत्र पसरत आहे. सध्याची पिढी मोबाईल, इंटरनेट, संगणक यांचा मोठ्या

प्रमाणावर वापर करत आहे. या बदलत्या काळात शिक्षकालाही या नवीन संपर्क साधनाचा परीचय असणे आवश्यक आहे. तसेच या माहिती तंत्रज्ञानाच्या युगात शिक्षकांना अध्यापनात बदल करावे लागतील. माहिती संप्रेषण साधने, मल्टीमीडीया, ६।८ या साधनाचा वापर अध्यापनात केल्यास अध्यापन परिणामकारक होण्यास मदत होते. त्याचा शोध घेण्यासाठी प्रस्तुत संशोधन करण्यात आले.

समस्या विधान :

अध्यापिका विद्यालयातील छात्राध्यापिकांवर कृतिसंशोधन विषयासाठी संगणक सहायक अनुदेशन कार्यक्रमाच्या परिणामकारकतेचा अभ्यास.

संशोधनाची उद्दिष्टे :

- 1) कृतिसंशोधन विषयासाठी संगणक सहायक अनुदेशन कार्यक्रमाची निर्मिती करणे.
- 2) संगणक सहायक अनुदेशन कार्यक्रमाची परिणामकारकता अभ्यासणे.

संशोधन परिकल्पना :

छात्राध्यापिकांच्या संपादनात संगणक सहायक अनुदेशन कार्यक्रम राबविल्यानंतर लक्षणीय फरक पडेल.

संशोधन पद्धती :

प्रायोगिक पद्धतीचा वापर केला आहे.

नमुना निवड :

प्रस्तुत संशोधनासाठी अध्यापिका विद्यालय, बार्शी येथील द्वितीय वर्षातील 40 छात्राध्यापिकांची निवड सहेतुक पद्धतीने केली.

संशोधन अभिकल्प :

एकलगत अभिकल्पाचा वापर केला आहे.

माहिती संकलनाची साधने :

प्रस्तुत संशोधनासाठी संपादन चाचणी या साधनाचा वापर केला आहे.

संशोधन कार्यपद्धती :

प्रस्तुत संशोधनात प्रथम पूर्वचाचणी घेण्यात आली. कृतिसंशोधनासाठी निवडक घटकांवर संगणक सहायक अनुदेशन कार्यक्रम तयार करण्यात आला. या कार्यक्रमाद्वारे अध्यापन करण्यात आले. शेवटी उत्तर चाचणी घेण्यात आली. प्राप्त माहितीचे विश्लेषण, वर्गीकरण व अर्थनिर्वचन करण्यासाठी मध्यमान, प्रमाणविचलन, ज . परिक्षिका या साधनाचा वापर केला आहे.

चाचणी	संख्या	मध्यमान	df	प्राप्त t - मूल्य	t - मूल्य
पूर्व	40	8.04	39	9.4	2.71
उत्तर	40	13.02			

निष्कर्ष :-

1) कृतिसंशोधनातील निवडक घटकांसाठी संगणक सहायक अनुदेशन कार्यक्रम राबविल्यामुळे छात्राध्यापिकांच्या संपादणुकीमध्ये लक्षणीय वाढ दिसून आली.

2) संगणक सहायक अनुदेशन कार्यक्रम परिणामकारक दिसून आला.

शिफारशी :-

1) अध्यापनात शिक्षकांना माहिती तंत्रज्ञानातील विविध साधनाचा वापर करावा.

2) अध्यापनामध्ये शिक्षकांना आधुनिक पद्धतीचा वापर करावा.

संदर्भ ग्रंथ :-

1) मुळे. रा.शं आणि उमाटे वि.तु. (1998). शैक्षणिक संशोधनाची मूलतत्त्वे. नागपूर :महाराष्ट्र विद्यापीठ ग्रंथनिर्मिती मंडळ.

- 2) पाटील, बी.एम. आणि शिखरे, व्ही.पी. (2010). शैक्षणिक तंत्रविज्ञान व माहिती तंत्रविज्ञान. कोल्हापूर, फडके प्रकाशन.
- 3) गाडगीळ, स्वाती. (2006). कृतिसंशोधन व नवोपक्रम. पुणे : सुविचार प्रकाशन संस्था.
- 4) कपोले, अ.लो. आणि पंडीत, ब.बि. (2006). कृतिसंशोधन व नवोपक्रम. पुणे : निराली प्रकाशन.

